

Den 13-18 december 2005 anordnar WTO ett ministermöte i Hongkong. Målet för mötet är att de 148 medlemsländerna ska enas om en rad frågor, för att på så sätt bereda vägen för en samlad uppgörelse om världshandeln i slutet av 2006.

Jordbruket är en av nyckelsektorerna i förhandlingarna, och inom jordbruket är marknadstillträdet knäckfrågan. Förhandlingarna om jordbruket är bitvis mycket tekniska. I det här dokumentet reder vi ut de viktigaste frågorna på jordbruksområdet.

JORDBRUKSFÖRHANDLINGAR VID WTO-MÖTET I HONGKONG

Under hösten har tre viktiga parter – EU, USA och G-20 – lagt fram detaljerade förslag om jordbruket. Förslagen är inte allt för långt ifrån varandra när det gäller strukturen på det nya avtalet, men vad gäller själva innehållet är avståndet mycket stort. Detta har gjort att ambitionsnivån har sänkts. Ambitionen är nu att Hongkong-mötet ska låsa fast de framsteg som har gjorts sedan ramverket, och att parterna ska försöka enas om alla detaljer vid ett senare tillfälle.

Bakgrund till förhandlingarna

Friare handel och minskad reglering av jordbrukets marknader skulle gynna världsekonomin, det är i stort sett alla studier överens om. Hur stor effekten kan bli och hur den fördelas mellan länder och intressegrupper är mer osäkert. Uppskattningar om effekten på världsekonomin som helhet brukar hamna inom intervallet 25-100 miljarder dollar i global årlig realinkomstökning.

Inom jordbruket gäller sedan 1995 vissa WTO-regler för hur ländernas stöd och tullar får se ut. Det så kallade Jordbruksavtalet etablerade de tre ”pelare” som används också i de pågående förhandlingarna: marknadstillträde, internstöd och exportstöd. Det slog också fast att dessa element skulle sänkas med olika procentsatser. De konkreta effekterna av Jordbruksavtalet har dock visat sig vara lägre än väntat när avtalet ingicks. Skälet till detta är att avtalet gav parterna så stor flexibilitet att de kunde styra sänkningarna till områden där de inte spelade någon större roll. En konsekvens av detta är att det fortfarande råder stora olikheter i hur höga tullar och stöd enskilda länder kan använda sig av.

Förhandlingar om att bygga vidare på Jordbruksavtalet har pågått sedan 2000. Två tydliga politiska framsteg har gjorts sedan dess: dels förhandlingsmandatet för hela Doha-rundan från 2001, och dels

ramverket för jordbruksförhandlingarna från juli 2004. Mandatet slog fast att förhandlingarna om jordbruket ska leda till följande:

- väsentlig förbättring av marknadstillträdet,
- minskning av alla former av exportstöd med målet att ta bort dem helt,
- väsentlig neddragning av handelsstörande stöd.

Ett uttalat syfte med de aktuella förhandlingarna är att de ska gynna u-länderna. Detta återspeglas i namnet på rundan: den kalla ”Utvecklingsrundan från Doha” vilket brukar förenklas till Doharundan.

I ramverket byggde länderna vidare på mandatet. En viktig princip som slås fast där är att länder med höga tullar och stöd ska göra de största sänkningarna. Syftet med denna så kallade harmonisering är att minska de skillnader i tillåtna stöd- och tullnivåer som blev kvar efter förra förhandlingsrundan. Ramverket säger också att exportstöden ska avskaffas helt, och introducerar begreppen ”känsliga” respektive ”särskilda” produkter.

WTO fattar sina beslut med enhällighet. Det betyder att omkring 150 länder måste enas om exakt samma text för att det ska bli något beslut, i Hongkong.

De viktigaste parterna

Förhandlingarna domineras av en handfull länder eller landgrupper. Deras främsta intressen i jordbruksförhandlingarna kan grovt sammanfattas på följande vis:

EU kan man gå med på stora sänkningar av handelsstörande stöd och på avskaffade exportbidrag. EU är däremot på defensiven när det gäller tullarna, och vill kunna stänga ute viss import även i fortsättningen. EU anser sig redan ha bidragit till liberaliseringar genom senare års reformer av jordbrukspolitiken.

USA är nästan EU:s raka motsats: de vill ha kraftigt sänkta tullar, men är måna om att inte behöva göra om sina system för jordbruksstöd eller andra former av exportstöd än rena exportbidrag.

G-20 är en grupp av stora, snabbväxande u-länder med Brasilien, Indien och Kina i spetsen. De vill att i-länderna ska sänka sina stöd och tullar kraftigt, samtidigt som u-länderna inte ska behöva göra lika långtgående åtgärder.

G-90 är en grupp med ca 90 fattiga u-länder. Här finns många små länder beroende av en enda eller ett fåtal råvaror för export. Flera har förmånliga handelsavtal med EU och USA och skulle påverkas av s.k. preferenserrosion.

G-10 består av i-länder med en kraftigt reglerad jordbrukssektor, bland annat Japan, Norge och Schweiz. Gruppen vill ha så låga sänkningar av tullar och stöd som möjligt.

Viktiga delfrågor

Förhandlingarna om jordbruket berör en rad delfrågor och delas oftast upp enligt avtalets tre pelare – marknadstillträde, interna stöd och exportkonkurrens.

Marknadstillträde

Marknadstillträde betraktas ofta som den viktigaste av de tre pelarna. Det beror på att alla länder på ett eller annat sätt använder sig av tullar, och att detta är ett sätt att skydda den egna produktionen vilket får direkta effekter för företag i andra länder. Pelaren skiljer sig därmed från exportstöden, som inte alls är lika brett använda, och från internstöden, som ofta bara har indirekta effekter på andra länder. Jordbrukstillarna ligger generellt på en mycket hög nivå. Globala genomsnittet beräknas ligga runt 60 procent vilket kan jämföras med industritullarna som beräknas motsvara ett snitt på ca 4 procent. Den stora skillnaden i tullnivåer beror främst på att industritullar varit föremål för 8 tidigare förhandlingsrundor, medan jordbruksprodukterna hittills bara omfattats av Uruguayrundans förhandlingar.

Huvudfrågan är hur mycket tullarna ska sänkas. Konkurrenskraftiga exportörer vill ha så låga tullar som möjligt, medan länder med sämre konkurrensförmåga och hög grad av reglering inom jordbruket vill kunna skydda sina producenter mot import. För att parterna trots detta ska kunna enas måste förhandlingarna leda till en balans mellan skydds- och exportintressen. Flexibilitet är ett centralt begrepp i sammanhanget, och för att åstadkomma det finns det en rad olika element inom pelaren.

Offensiva på området är framför allt USA, Cairnsgruppen och G-20, även om de sistnämnda betonar att det är i-länderna som ska göra de största sänkningarna. EU är mer defensivt. G-10 är egentligen ännu mer defensivt, men har hittills kunnat gömma sig bakom EU och sluppit framstå som den stora bromsklossen.

Tullsänkningar

En formel för hur tullsänkningarna ska göras ska tas fram. Flera tunga parter är överens om att dela in tullarna i fyra olika intervall, och därefter göra de största tullsänkningarna i det högsta intervallet. Var intervallgränserna ska gå och hur stora sänkningar som ska göras inom varje intervall är fortfarande något man förhandlar om. Ju större flexibilitet andra element inom pelaren erbjuder, desto större sannolikhet att de generella tullsänkningarna kan bli omfattande.

Känsliga produkter och tullkvoter

För ett antal produkter som respektive land tycker är särskilt känsliga måste de generella tullsänkningarna inte göras (enligt ramverket). Istället kan en mindre tullsänkning göras, i kombination med bättre marknadstillträde inom ramen för tullkvoter. Knäckfrågor på det här området är hur många produkter

som ska få betraktas som känsliga, och exakt vilka regler som ska gälla för dem. EU och G-10 är de största förespråkarna för känsliga produkter, medan andra parter vill se så lite av dem som möjligt.

Särskilda skyddsklausuler

I det Jordbruksavtal som gäller idag har ett antal länder rätt att ta ut särskilda tilläggstullar (SSG) för vissa produkter, om importen eller importpriserna passerar vissa tröskelvärden. Framför allt är det i-länder som har den möjligheten, vilket kritiserats. Ramverket säger inte om den särskilda skyddsklausulen ska finnas kvar, men slår fast att en särskild skyddsmekanism (SSM) ska tas fram för u-länderna.

Tulleskalering

Tulleskalering betyder att tullen på en förädlad vara är högre än tullen på de råvaror som ingår i den. Syftet med en sådan tullstruktur är att skydda den egna förädlingsindustrin, och styra importen till råvaror istället. Klassiska exempel är att kaffebönor och kakaobönor ofta får importeras tullfritt till i-länderna, medan de tar ut tull på rostat kaffe och kakaopulver. Frågan är alltså viktig för u-länderna. Enligt ramverket ska en särskild formel tas fram för att minska tulleskaleringen, men hur den ska se ut återstår att förhandla om.

Tullpreferenser

U-länderna kan idag exportera många produkter till i-länderna till en lägre tull än vad som gäller för andra i-länder. Dessa så kallade tullpreferenser ger u-länderna en konkurrensfördel. Denna kommer dock att minska när samtliga tullar sänks. Frågor som diskuterats livligt i förhandlingarna är vilka u-länder som har särskilt viktiga preferenser att förlora, hur man ska kompensera dem, och vad det betyder för hur snabbt de generella tullsänkningarna ska genomföras. Problemet är reellt för en del u-länder, men frågan tas också ofta upp av i-länder som är ute efter att skydda sina egna producenter: urholkade preferensmarginaller används då som ett argument för att inte sänka tullarna särskilt mycket.

Särbehandling av u-länder

I det nu gällande Jordbruksavtalet etableras principen att u-länderna inte behöver göra lika långtgående tullsänkningar som i-länderna. Närmare bestämt behövde de bara göra två tredjedelar av i-landsreduktionen. De minst utvecklade länderna (MUL) behövde inte göra några sänkningar alls.

Något liknande kommer med all sannolikhet att bli resultatet också den här gången. Till detta kommer tänkbara särregler i de olika element som marknadstillträdes-pelaren består av. Det kan exempelvis tänkas att u-länderna får peka ut fler känsliga produkter, eller får större rätt att använda sig av tilläggstullar. Troligt är också att de kommer att få längre tid på sig att genomföra förändringarna.

En hake i sammanhanget är att u-landsgruppen är så stor och heterogen – den innehåller allt från stora, någorlunda välbeställda ekonomier som Brasilien och Kina, till små öar som Mauritius och utfattiga länder som Bangladesh. Om alla u-länder utom de minst utvecklade länderna ska behandlas på samma sätt kommer de troligen att erbjudas mindre generösa villkor än om man på något sätt kan bryta ut de stora, konkurrenskraftiga producenterna ur kategorin u-länder.

EU föreslår att de minst utvecklade länderna ska ges generell tull- och kvotfrihet i ett nytt avtal. I Everything But Arms-beslutet (EBA) införde EU generell tull- och kvotfrihet för de minst utvecklade länderna och vill att andra i-länder följer deras exempel.

Interna stöd

I den förra rundan, den s.k. Uruguayrundan (1986-1994) lyckades man komma överens om ett regelverk för interna jordbruksstöd. Bakom detta låg insikten om att det utöver tullskydd och exportbidrag också fanns en rad interna och ofta komplexa inhemska jordbruksstöd som gav marknadseffekter långt utanför det egna landets gränser. Dessa effekter uppstår som ett resultat av att stöden stimulerade till ökad produktion. För att kunna minska eller komma tillrätta med dessa effekter räckte det inte med tullsänkningar och minskade exportstöd utan även åtgärder som begränsade handelsstörande interna stöd. Nyckelfrågan gällde då att kategorisera interna stöd i de som är handelsstörande och i de som inte har någon direkt påverkan på omvärlden.

Jordbruksavtalet innebar att samtliga internstöd inordnades i regelverket men att vissa stödformer fick förmånliga villkor utan stödtak eller krav på sänkningar. De stödformer som bedömdes vara handelsstörande

fixerades till en viss nivå och reducerades för i-länder med 20 procent under perioden 1995-2000. Dessa internstöd placerades i den s.k. gula boxen. Övriga stödformer fick en mer gynnsam behandling Jordbruksavtalet. Detta gällde:

- de minimis-stöd, dvs mindre omfattande stöd som understiger en viss andel av jordbrukets produktionsvärde,
- vissa u-landsrelaterade stöd för fattiga och resurssvaga bönder,
- stöd i blå och gröna boxarna (stödformer som i gällande avtal är undantagna från sänkningar eller taknivåer).

Gula boxen

Gula stödformer kännetecknas främst av att de på olika sätt skyddar en högre inhemsk prisnivå. Vissa av dessa är budgetfinansierade (t.ex. intervention) medan andra utgörs av det skydd som tullen utgör. Avtalet specificerar hur dessa stöd ska kvantifieras i ett aggregerat stödmått (Aggregate Measure of Support = AMS) för varje jordbruksprodukt. Ett viktigt särdrag hos det aggregerade stödmåttet är att måttet inkluderar två grundläggande former av stödpolitik: dels transfereringar från konsumenter (marknadsprisstöd, t.ex. tullskydd) och dels transfereringar från skattebetalare (budgetutgifter). Det aggregerade stödmåttet ger därmed en tydligare stödbild än vad bara budgetutgifterna ger.

Erfarenheterna från avtalsstillämpningen visar att medlemsländerna utan några större problem kunnat möta avtalets neddragningskrav. Detta beror dels på att man i Uruguayrundan band höga stödnivåer som bas för reduktionerna, och dels på att reformer i medlemsländer inneburit att gula stöd omvandlats och rapporterats till WTO som blå och/eller gröna stöd. Till exempel har EU:s reformer alltsedan McSharry-reformen (1992) och fram till EU:s reformbeslut (MTR, 2003) inneburit minskad tillämpning av prisstöd. Eftersom det är de avtalsbundna stödtaken som ska sänkas och inte de tillämpade stödnivåerna så medför förhandlingsförslagen att det mest är extra stödutrymme eller ”luft” som tas bort.

Blå boxen

Genom den s.k. Blair House-överenskommelsen mellan USA och EU (1992) introducerade dessa länder den blå boxen i WTO. Därigenom skapades förutsättningar för att i jordbruksavtalet undanta även direktstöd av typ arealbidrag och djurbidrag från kravet på generella stödreduktioner, trots att stöden ifråga inte uppfyllde kraven på att vara neutrala vad avser handelseffekter. Avtalskraven har varit lätta att uppfylla och har inneburit att stöden omfattas av ett produktionsbegränsningsprogram och att utbetalningarna grundas på fast areal och antal djur samt fast avkastning. För närvarande är det sannolikt bara EU, Norge och Japan som tillämpar blå stöd. Tidigare har även USA, Island och Slovakien använt sig av blå boxen i sin jordbrukspolitik. I EU har blå stöden minskat som en följd av senaste jordbruksreformen. USA arbetar i WTO för anpassningar i avtalsvillkoren som kan möjliggöra ett återupptagande av denna stödtillämpning. I WTO har kritiken mot blå box främst handlat om att stöden är handelsstörande men att de trots detta åtnjuter generösa avtalsvillkor.

Ramverket innebär att blå stöden ska maximeras till motsvarande fem procent av produktionsvärdet. Taket kan förefalla vara lågt. I relation till produktionsvärden i USA:s och EU:s jordbruk motsvarar dock detta stödutrymme betydande belopp. Det innebär därför inte någon reell inskränkning för USA:s eller EU:s politik. Detta bekräftas också av att USA föreslagit ett lägre stödtak än ramverkets (2,5 % av produktionsvärdet). Desto större inverkan skulle ramverkets förslag innebära för mindre länder som exempelvis Norge.

Ombytta roller

USA övergav den blå stödformen redan 1997 och drev i de inledande Dohaförhandlingarna att boxen skulle avvecklas. Fram till EU:s reform 2004 var boxens fortlevnad ett centralt förhandlingsintresse för EU. Efter CAP-reformerna är EU inte längre lika beroende av dessa stöd. Genom 2002 års jordbrukspolitiska beslut förändrades USA:s inställning till blå boxen. Sedan ett par år är det nu USA som försvarar blå stödformer och tillsammans med EU krävde man inför Cancún-mötet 2003 att avtalskravet skulle slopas på att stöden måste ges inom produktionsbegränsningsprogram. Detta önskemål tillmötesgicks delvis i ramverket 2004 samtidigt som juliöverenskommelsen innebar ett tak för denna stödform. Genom att undanta kravet på produktionsbegränsningar tillmötesgår ramverket starka amerikanska önskemål. Ramverket möjliggör för USA att klassificera traditionella prisstöd (s.k. Countercyclical Payments) i blå boxen och därmed undgå reduktionskrav i WTO. En rad medlemmar menar att Jordbruksavtalet med denna förändring riskerar att urholkas.

Gröna boxen

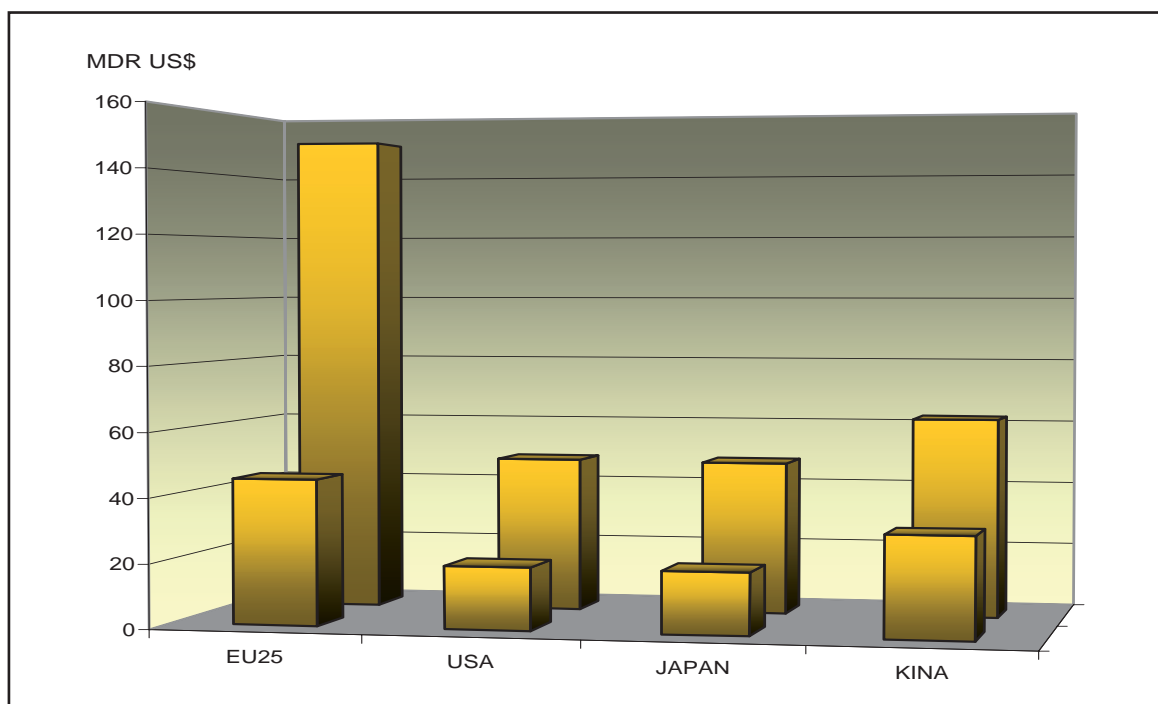
I den gröna boxen placeras stödformer som inte anses ha några eller bara minimala handelsstörande effekter. Vissa kriterier ska vara uppfyllda för att stöden ska klassas som gröna. Den gröna boxen omfattar stödformer av mycket skiftande karaktär och inkluderar bland annat statliga program för forskning, utbildning, marknadsföring m.m. Vidare ingår inkomststöd, nationellt livsmedelsbistånd, miljö- och regionalstöd m.m.

De gröna stöden är helt undantagna från reduktion och är inte inkluderade i det aggregerade stödmåttet (AMS). Till och med 2003 var de gröna stöden fredade från olika motåtgärder och panelprövningar i WTO. En ökande osäkerhet råder i WTO om vissa av de rapporterade stöden verkligen uppfyller avtalets krav på minimal handelsstörning. Det finns ingen definition av vad som anses vara minimalt handelsstörande stöd. Dessa brister blir tydligare i takt med att reformer i främst USA och EU inneburit att gula och blå stöd omvandlats och flyttats till grön box. Ramverket anger att gröna boxens kriterier ska klargöras och bli föremål för översyn för att tillförsäkra att kriterierna innebär minimala handelsstörande effekter. G-20 svarar för ett av de fåtal konkreta förhandlingsförslag som lagts om den gröna boxen. På vissa punkter innebär detta förslag långtgående skärpningar av kriterierna för gröna stöd. Förslaget lanserar också nya stödmöjligheter för u-länder i gröna boxen.

Sänkningar av handelsstörande stöd

Ramverket definierar handelsstörande stöd enligt ett nytt stödmått, Overall Distorting Support (ODS). Stödmåttet inkluderar gula och blå samt de minimis-stöd. EU, USA och G-20 länderna förslår samtliga betydande sänkningar av handelsstörande stöd för i-länder. EU är berett att reducera dessa med 70 procent medan USA och G-20 föreslår stödsänkningar runt 80 procent för EU25 och något lägre sänkningar för sig själva. Sammantaget tyder dock det mesta på att förslagen främst eliminerar "luft" under nuvarande stödtak hos de länder som svarar för merparten av de handelsstörande stöden.

Illustration av hur utfallet av EU:s förslag blir avseende reduktioner av "Summa handelsstörande stöd" (ODS) för EU25, USA, Japan och Kina.

Källa: SJV.s beräkningar

För dessa fyra länder skulle stödtaket sänkas för totala handelsstörande stöd från drygt 300 till ca 115 mdr dollar. Även om stödsänkningarna inte är direkt bindande för EU:s och USA:s nuvarande politik så skulle en framtida återgång till tidigare politik baserad på omfattande prisstöd omöjliggöras. Utvecklingen kan innebära att jordbrukspolitiken i i-länderna baseras på allt mindre handelsstörande stöd vilket minskar den negativa påverkan på u-ländernas produktionsförutsättningar. I i-länderna verkar reformerna prispressande och gynnar därmed konsumenterna.

Exportkonkurrens

I Jordbruksavtalet finns krav på neddragningar endast för exportbidrag. Det finns dock en rad andra åtgärder som kan ha en liknande effekt, och regleringarna ska nu skärpas också för dessa.

Exportbidrag

EU står för nästan alla exportbidrag som betalas ut i världen, och att EU gick med på att avskaffa dem var en starkt bidragande faktor till att ramverket kunde beslutas förra året. EU:s erbjudande är dock villkorat av att andra former av exportstöd också regleras, så att de inte kan fylla samma funktion som ett exportbidrag. Hur snabbt avskaffandet ska gå är en fråga parterna förhandlar om.

Exportkrediter och kreditgarantier

Exportkrediter i sig behöver inte vara en stödform; de blir ett stöd först när de ges på bättre villkor än rent kommersiella. Exakt var den gränsen går är dock svårt att mäta och reglera. Den enklaste regeln gäller giltighetstid, och redan i ramverket slås det fast att inga exportkrediter får ha en längre återbetalningsperiod än 180 dagar (utom när "särskilda omständigheter" råder).

EU, som inte använder sig av exportkrediter i nämnvärd utsträckning, föreslår att självfinansieringsprincipen ska gälla, vilket skulle innebära att alla statligt stödda kreditinstitut ska visa att deras avgifter är tillräckligt höga för att täcka kostnaderna för krediterna. USA, som använder sådana krediter mycket mer, är mer oprecisa, och säger bara att de ska vara förenliga med kommersiell praxis.

Livsmedelsbistånd

Ingen ifrågasätter att livsmedel ska kunna skänkas vid akuta katastrofer. Det diskussionen istället handlar om är att livsmedelsbistånd inte ska vara en ursäkt för i-länderna att göra sig av med sin egen överskottsproduktion, och inte heller för att binda upp kommersiella transaktioner i framtiden. Ett problem är dock att det är svårt att skilja på bistånd som snedvrider kommersiell handel och annat bistånd.

USA är den part som hårdast driver rätten att ge bistånd på så fria villkor som möjligt, eftersom man idag gör sig av med betydande kvantiteter på det viset. Man har också fått med sig flera u-länder på sin linje, eftersom de är angelägna att ingenting ska leda till minskat bistånd.

Statshandelsföretag (STE)

Statshandelsföretag är organ som ägs eller kontrolleras av en stat, och som agerar på marknaden på något sätt. De har ofta en monopolställning eller andra förmåner, och kan ha stort inflytande på prisbildningen. I den mån de ägnar sig åt export kan deras aktiviteter ha samma effekt som exportbidrag, och den aspekten ska regleras tillsammans med övriga former av exportstöd.

STE:s försvarare är i första hand de länder som har sådana system, bland annat Australien och Nya Zeeland. Övriga parter vill reglera deras verksamhet på ett eller annat sätt, men själva organen kan få finnas kvar.

Andra frågor

Förutom de tre pelarna – marknadstillträde, interna stöd och exportkonkurrens – finns det flera andra viktiga frågor, däribland bomullsfrågan. Fallande priser på bomull är ett allvarligt problem för fattiga u-länder som får en stor del av sina exportinkomster från den produkten. En starkt bidragande faktor anses vara stöd till bomullsproduktion i-länderna, speciellt USA. Enligt ramverket ska handelsaspekterna av bomull hanteras inom ramen för de ordinarie jordbruksförhandlingarna. En särskild underkommitté för bomull har dock skapats. I den ska alla handelsstörande åtgärder som påverkar sektorn diskuteras. Ramverket pekar på att handelsaspekterna hänger ihop med utvecklingsaspekterna. Det har inte hänt mycket när det gäller bomull, och inga försök till kompromisser görs i underkommittén. En händelse som inte direkt har med förhandlingarna att göra är att USA:s bomullsstöd fällts av WTO:s tvistlösningsorgan. USA har därefter modifierat sina exportprogram, och avskaffat det som ansågs allra värst.

Kommentar

Förhandlingarna bygger på det ramverk som parterna enades om den 1 augusti 2004. Sedan ramverket lades fast har diskussionerna rört sig framåt. Framsteg (både tekniska och politiska) har gjorts och parterna står inte

allt för långt ifrån varandra vad gäller strukturen i ett nytt avtal, men vad gäller innehållet är avståndet fortfarande mycket stort. Parterna enades därför i början av november om att sänka ambitionsnivån. Den sänkta ambitionsnivån kan bidra till att Hongkong-mötet inte blir ett misslyckande i klass med Cancún. Parterna verkar vara överens om att arbetet ska fortskrida som vanligt, även efter Hongkong. Ambitionen är att i Hongkong låsa fast de framsteg som gjorts sedan ramverket, och att parterna ska enas om alla detaljer vid ett senare tillfälle. Diskussioner förs om ytterligare ministermöten under våren/sommaren 2006 för att nå en samlad uppgörelse om världshandeln i slutet av samma år.

Ordlista

Term	Beskrivning	Engelsk term
Internstöd		
Gula boxen, AMS	Handelsstörande stöd som är utsatta för reduktion, främst marknadsprisstöd. AMS = Aggregate Measure of Support	Amber box
de minimis	Möjlighet för länder att undanta produkt-specifika och icke-produktspecifika stöd motsvarande 5 % av produktionsvärdet för en vara från reduktionsåtagandet.	
Blå boxen, artikel 6.5	Direktstöd (ex. djurbidrag, arealbidrag) inom produktionsbegränsningsprogram som grundas på fast areal och/eller fast antal djur och/eller avkastning. Undantagna från reduktion & takbindning i gällande avtal.	Blue Box
Gröna boxen	Stöd som inte har några eller endast minimala handelsstörande effekter eller effekter på produktionen. Måste uppfylla kriterierna i Jordbruksavtalets bilaga 2. Är undantagna från reduktion & takbindning i gällande avtal..	Green Box
artikel 6.2	Ger u-länder möjlighet att undanta stöd från reduktionskrav. Gäller stöd till bl.a. jordbruks- och landsbygdsutveckling	
produktspecifika åtaganden	Stödreduktioner görs på produktnivå istället för (som i gällande avtal) på aggregerad nivå.	
Marknadstillträde		
Känsliga produkter	För de känsliga produkter föreslås inte de generella tullsänkningarna göras. Grundprincipen om förbättrat marknadstillträde gäller även för dessa produkter. Förbättrat marknadstillträde ska ges genom tullsänkning i kombination med kvotökning.	Sensitive products
Särskilda skyddsklausulen, SSG	Skyddsåtgärder som innebär att en tilläggs-tull får tas ut om villkoren för antingen volym- eller prisbaserade åtgärder är uppfyllda och landet har förbehållit sig den rätten (i gällande avtal).	Special Safeguard Clause
Särskilda produkter, SP	Föreslås ge u-länder undantag för produkter som är särskilt viktiga för livsmedelstrygghet & landsbygdsutveckling.	Special Products
Särskild skyddsmekanism, SSM	Föreslås ge u-länder rätt att införa skyddsåtgärder för att skydda bl.a. landsbygdsutveckling och tryggad livsmedelsförsörjning.	Special Safeguard Mechanism
Tulleskalering	Tullen ökar i takt med förädlingsgraden. Om tullen på en förädlad vara är högre än tullen på råvaran så skyddas den inhemska förädlingsindustrin på bekostnad av förädlingsindustrin utanför tullmurarna.	Tariff escalation

Term	Beskrivning	Engelsk term
<i>Exportstöd</i>		
Exportbidrag	Kontant bidrag till exportörer, syftar till att få bort överskott från den egna marknaden	Export refunds eller export subsidies
Exportkrediter	Statliga exportkrediter fungerar som exportstöd om kreditprogrammets villkor är mer förmånliga än de som kan erhållas på den privata kreditmarknaden. Det finns farhågor om att användandet kan komma att öka när exportbidragen fasas ut.	Export credits
STE, Statshandelsföretag	Finns inga specifika regler för STE i jordbruksavtalet, men allmänna regler finns i GATT artikel XVII. Exporterande STE kan kringgå exportbidragsåtaganden. De kan även ge andra konkurrensnedvridande effekter, t.ex. subventionerade exportkrediter, fördelaktiga växelkurser, skattelättnader och statliga garantier.	State Trading Enterprises
<i>Grupperingar</i>		
AVS	F.d. kolonier till olika EU-länder, belägna i Afrika, Västindien eller Stillahavsområdet	ACP
Cairnsgruppen	Stora jordbruksexportörer som driver på för ökad frihandel, bl.a. Australien, Nya Zeeland och flera av G-20-länderna.	
G-10	I-länder med hårt reglerad jordbrukssektorn, bl.a. Japan, Schweiz och Norge	
G-20	U-länder med betydande export av jordbruksprodukter, bildades inför Cancun-mötet 2003. (Kina, Indien, Brasilien, Argentina, Bolivia, Chile, Kuba, Egypten, Guatemala, Indonesien, Mexiko, Nigeria, Pakistan, Paraguay, Filippinerna, Sydafrika, Tanzania, Thailand, Venezuela och Zimbabwe).	
G-33	Heterogen grupp u-länder som betonar egna skyddsintressen. Överlappar delvis G-20 (bl.a. Filippinerna, Kina, Indien, Indonesien, Nigeria och Pakistan). Några andra medlemmar är Korea, Turkiet, Botswana och Barbados.	
G-90	En grupp med cirka 90 fattiga u-länder. Inkluderar många små länder som är beroende av en enda eller ett fåtal råvaror för export.	
MUL	De minst utvecklade u-länderna enligt FN:s definition, ca 50 stycken.	LDC, Least Developed Countries
<i>Övrigt</i>		
Continuation Clause	Motsvarar artikel 20 i gällande avtal. Artikel 20 drar upp riktlinjer för den fortsatta reformprocessen.	Continuation Clause
fredsklausulen	Fredade internstöd och exportsubventioner från att angripas i WTO:s tvistlösningsorgan (fram till 31 december 2003). Artikel 13 i gällande avtal.	Peace Clause
modaliteter	Detaljerade regler inför det slutliga avtalet, t.ex. konkreta siffror på stöd- och tullsänkningarna.	Modalities
notifiering	Skriftligt meddelande till WTO från enskilda länder om hur de uppfyller sina åtaganden på olika områden.	Notification